

Ermenistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münəqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

KİVDF

Dağlıq Qarabağın Azərbaycan torpaqları olduğu Ermənistanla Azərbaycan arasında Dağlıq Qarabağla bağlı münəqişə başlayan gündən dünyaya qarşı, 27 il idi ki, bir sıra dövlətlər, beynəlxalq təşkilatlar bunu təsdiqləməkdən boyun qaçırdılar.

Dağlıq Qarabağ həqiqətləri Azərbaycanın apardığı uğurlu diplomatik siyasət nəticəsində dünyaya bəyan edilsə də, bu məsələyə beynəlxalq müstəvidə hər zaman ikili yanaşma sərgilənib. Dünən ATƏT-in Minsk qrupunun üzvü olan Fransanın qəndarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"ni tanıması barədə qəbul etdiyi qətnamə bu problemə ikili yanaşmanın olduğunu bir daha təsdiqlədi. Məlum olduğu kimi, Fransa Senati qəndarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"ni tanımaq barədə qətnamə qəbul edib. Senat hökumətə qəndarma "DQR"ni tanımaq barədə müraciət edib. Sənədin lehinə 305 senator səs verib. Bir nəfər isə əleyhinə olub. Sənəd tövsiyə xarakterli deyildir. Fransa Xarici İşlər Nazirliyi artıq Senatın qərarına münasibət bildirib: "Paris "Dağlıq Qarabağın müstəqilliyi"ni birtərəfli tanıması ne Ermənistanə, ne Qarabağ xalqına, ne de Fransanın özünə fayda vermər". Fransanın Xarici İşlər Nazirliyinin dövlət katibi Jan-Batist Lemuanın sözlərinə görə, bu addım Fransa hökumətinin, rəsm Parisin başqa partnyorlarının siyasətini əks etdirməyəcək. Xarici İşlər Nazirliyinin dövlət katibi qeyd edib ki, beynəlxalq ictimaiyyət, o cümlədən Ermənistan qəndarma Dağlıq Qarabağın müstəqilliyini tanımayıb. Diplomatın sözlərinə əsasən, bu addım Fransa hökumətinin siyasətini əks etdirmir: "Dağlıq Qarabağ münəqişəsinin həlli tek tərəfli deyil, iki tərəf arasındakı dialoqdan asılıdır. Bu gün tərəflər həmsədrlərin dialoqu davam etdirmək üçün dəstəyinə ehtiyac duyurlar". Artıq Fransa Senatının bu qətnaməsinə etiraz dağışa başlayıb. Paytaxt sakinləri Fransa səfirliyi qarşısına toplaşaraq Fransa senatında qəndarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının" tanımına dair qətnamə layihəsinin qəbuluna etiraz ediblər. Məlumatla görə, paytaxt sakinləri və 40-a yaxın OHT səfirlik qarşısına toplaşaraq Fransa senatında qəndarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının" tanımına dair qətnamə la, ihasinin qəbuluna etiraz ediblər. İşrakçılar İngilis və fransız dillərində hazırlanmış plakatlar qaldırıb, "Cürbətli Azərbaycan", "Fransa ədalətli ol", "Beynəlxalq hüquqa höm mət ele", "Fransa ATƏT-dən rədd ol!" kimi şüarlar səsləndiriblər. Aksiyacılar hazırlanmış bəyanatı oxuyublar. Qeyd edək ki, artıq Fransa Senatında qəndarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın tanımışı haqqında qətnaməyə səs verən bir sıra senatorlar səslərini geri götürüb. Qətnaməyə səs verən senatorlar Ferat François Philippe Bonnacarrere, Alain Auffourg,

Evelyne Perrot, Nadia Sollogoub səslərini geri götürərək bitərəf olduqlarını bildiriblər. Anne-Catherine Loisier, Herve Maurey və Jean-Pierre Moga isə səslərini geri götürərək, ümumiyyətlə, səsvermədə iştirak etməkdən imtina etdiklərini bildiriblər. Dayışikliklərlə bağlı müraciətlər qəbul edilib və səsvərmənin nəticələri dayışdırilib.

Azərbaycan Milli Məclisi də

in nüfuzuna ciddi xələl gətirib. Bundan sonra Fransanın Minsk qrupunun müddəalarının həyata keçirilməsi Azərbaycan tərəfindən qəbul edilməsi yalnız xeyalları olub. Nəhayət, dünyaya azadlıq, bərabərlik və dağışlıq şüarları bəxş edən bir ölkənin Senati bu qərarı qəbul etməklə həmin dəyərləri ayaq altına atıb, vəhşi bir qəbilə, bəzən olan ermənilərin səviyyəsinə enərək səviyyəsizliyini nümayiş etdirib, terrorçu, işğalçı və təcavüzkarın yanında yer alıb. Bu, eyni zamanda fransız xalqının dəyərlərini ayaq altına atmasıdır. Deməli, mövqeyi riyakarlıqdan başqa bir şey olmayan Fransanın bundan sonra beynəlxalq hüquq normalarından, haqq-ədələtdən danışmağa mənəvi haqqı yoxdur".

Qeyd edək ki, Milli Məclisin də plenar iclasında qəbul olunmuş bəyanatın tam mətni yayılıb. Bəyanatda Fransada fəaliyyət göstərən ayrı-ayrı türkofob və islamofob siyasi dairələrin və erməni etnik qrup-

üzünə götürüldüyü öhdəliklərlə bir araya sığmır; Sözügedən qətnamənin müddəalarının həyata keçirilməsi Avropa İttifaqına və onun Şərqi Tərəfdaşlığı proqramına sarsıdıcı zərbə vurmaq potensialı daşıyır; Cənubi Qafqazın və bütövlükdə Avropanın təhlükəsizliyi üçün təhdid törətməmiş Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münəqişəsinin 30 ilə yaxın bir müddətdə həll edilməsinə əsas səbəblərindən biri sülh danışıqlarında beynəlxalq vasitəçiliyi rədd etməsi, işğalçı və təcavüzkarın yanında yer almasıdır. Deməli, mövqeyi riyakarlıqdan başqa bir şey olmayan Fransanın bundan sonra beynəlxalq hüquq normalarından, haqq-ədələtdən danışmağa mənəvi haqqı yoxdur".

Qeyd edək ki, Milli Məclisin də plenar iclasında qəbul olunmuş bəyanatın tam mətni yayılıb. Bəyanatda Fransada fəaliyyət göstərən ayrı-ayrı türkofob və islamofob siyasi dairələrin və erməni etnik qrup-

Ermenistan baş nazirinin imzalandığı üçtərəfli bəyanat 30 ildən artıq davam edən Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münəqişəsinə, Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoymuş, Cənubi Qafqaz bölgəsinin gələcək inkişafına yol açmışdır. Bu üçtərəfli bəyanat beynəlxalq hüquq normalarının və prinsiplərinin üstünlüyünü bərqərar etmiş, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul etdiyi və Fransa Respublikasının özünün də dəstəklədiyi 822, 853, 874 və 884 nömrəli qətnamələrin, BMT Baş Məclisinin 2008-ci ildə qəbul etdiyi 62/243 nömrəli qətnamənin, eləcə də Avropa İttifaqının və Avropa Parlamentinin, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının, İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının, Qoşulmama Hərəkatının, Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin və digər mötəbər beynəlxalq qurumların ayrı-ayrı rədd qəbul etdikləri sənədlərin icrasını təmin etmişdir. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Cənubi Qafqaz bölgəsində Azərbaycanın hərtərəfli səyləri nəticəsində yaradılmış yeni realiaqların bütün beynəlxalq təşkilatlar və dövlətlər, o cümlədən Fransa Respublikası tərəfindən qəbul edilməli olduğunu vurğulayıb, bu realiaqların bölgədə nüfuz sahibi olan Rusiya və Türkiyə tərəfindən dəstəkləndiyini və Ermənistan tərəfindən qəbul edildiyini xatırladı və yuxarıda şərh edilənləri nəzərə alaraq, Azərbaycan Hökumətinə aşağıdakılarla bağlı çağırış edir: 1. Son günlərdə tutduğu mövqə və verdiyi bəyanatları ilə bitərəfliyi şübhə altına qoyan Fransa Respublikasının ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyindən geri çağırılması üçün ATƏT-in rəhbərliyinə müraciət edilsin; 2. Azərbaycan Respublikası ilə Fransa Respublikası arasında mövcud olan siyasi münasibətlərə yenidən baxılsın; 3. Azərbaycan Respublikası ilə Fransa Respublikası arasında mövcud olan iqtisadi əlaqələr dərinləşdirilərək, lazımi tədbirlər görülsün; Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyi də məsələ ilə bağlı bəyanat yayıb. Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin məsələ ilə bağlı yaydığı bəyanatda bildirilir: "Fransa Senatının bu qərarı tərəfsiz olmalı olduğu həmsədr ölkə kimi ATƏT-in Minsk Qrupunun bu günə qədər bu məsələni niyə həll etmədiyini, necə tərəf tutulmasını bariz göstəricisidir. Ermənistanın öncə Tovuzda, sonra isə Dağlıq Qarabağda sərgilədiyi təcavüz və təxribatlardan sonra Azərbaycan lazımı cavab verdi və 30 ilə yaxındır işğal altında olan torpaqlarını azad edərək ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Fransa Senatının Azərbaycan işğaldan azad etdiyi ərazilərdən çəkilməyə çağırması gülünc, qərəzli və qeyri-real anlaşmanın təzahürüdür. Ağıllı düşüncədən məhrum olan və heç bir əqlabətən səbəb ilə izah edilə bilməyən bu qərar Fransanın məsələnin həllinə heç bir mənada qatqı təmin etməsinə də məhduddadır. 30 ilə yaxındır davam edən Azərbaycan-Ermənistan münəqişəsində gəlinən mərhələdə, ümid edirik ki, Fransa düzgün nəticələr çıxarmaqla bölgənin sabitliyi üçün konstruktiv münasibət göstərəcək. Bunun üçün mövcud həqiqətlərə əsaslanaraq, beynəlxalq hüquqa uyğun qərar bir həll yolu tapmaq üçün səy göstərməyiniz kifayət edəcək. Türkiyə, öz yaxınlığında illərdir davam edən münəqişənin regional sülh və sabitliyi üçün verəcək həllinə nail olmaq üçün digər tərəfdaşları kimi Fransa ilə də çalışmaqda hazırdır".

Fransa Senati da Dağlıq Qarabağ həqiqətlərindən xəbərdardır

Musa Qasımlı: "Fransa Respublikası Senatının qəbul etdiyi məlum qərarın Azərbaycan Respublikası üçün heç bir mənası yoxdur, cırılıb atılmış və istifadəyə yararsız kağız parçasıdır"

Fransa Senatının bu qərarına çox sət münasibət bildirib. Millət vəkili Musa Qasımlı Fransa Senatının bu qərarını cırılıb atılmış kağız qırığı sayır. Deputat sorğumuza cavabında bildirib ki, Fransa Respublikası Senatının qəbul etdiyi məlum qərarın Azərbaycan Respublikası üçün heç bir mənası yoxdur, cırılıb atılmış və istifadəyə yararsız kağız parçasıdır: "Soruşa bilirsiniz ki, ne üçün? Birincisi, bu qərar ədalətsizdir, beynəlxalq hüquqa saya salınır və təcavüzkar, işğalçıya haqq qazandırır. Çünki bütün beynəlxalq sənədlərdə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tanınır və Fransanın özü də bu sənədlərə səs verib. Dövlətin öz imzasına hörmət etməməsinin adı nədir? Və belə bir dövlətə gələcəkdə əməkdaşlıq edilərmə? İkincisi, Fransa Minsk qrupunun həmsədr ölkələrindən biri kimi daim təcavüzkarın tərəfini saxlamala bitərəfliyi, mandatını kobud surətdə pozduğundan etimadı tamamilə itirib, eyni zamanda ATƏT-

təxribatə əl atmış, lakin BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə əsasən, özünümüddafiə hüququndan istifadə edən Azərbaycanın həyata keçirdiyi 44 günlük əks-hücum əməliyyatı nəticəsində təcavüzkar Ermənistanı sülhə məcbur etmişdir. Fransa Senatının qətnaməsində Azərbaycan tərəfindən əks-hücum əməliyyatında Türkiyə silahlı qüvvələrinin iştirak etdiyinə və Yaxın Şərqi bəzi münəqişəli bölgələrdən muzzduların Ermənistanə qarşı istifadə olunduğuna, Dağlıq Qarabağda mülki əhaliyə qarşı müharibə cinayətləri törətdiyinə dair əsassız və saxta iddialar irəli sürülmüş, lakin bu iddialarla bağlı heç bir dəlil göstərilmişdir; Bununla belə, Ermənistan tərəfindən xarici ölkələrdən, o cümlədən Fransadan sovinst, irqçi və terrorçu muzdlu dəstələrin müharibə zonasına gətirilərək Azərbaycan qarşı istifadə edildiyinə, Azərbaycanın hərbi əməliyyatlar zonasında uzaqda yerləşən yaşayış məntəqələrində dinc əhaliyə və mülki obyektlərə qarşı ağır müharibə cinayətləri törətdiyinə dair təkbizədləz faktlar mövcuddur; Ermənistan silahlı qüvvələri 1992-1994-cü illərdə Azərbaycana qarşı işğalçılıq müharibəsinin gedişində də dinc azərbaycanlılara qarşı bir sıra qətləmlər, o cümlədən XX əsrin ən dəhşətli faciələrindən olan Xocalı soyqırımını törətmişlər; Özünü insan hüquqlarına və demokratiya dəyərlərinə hörmət "nümunesi" sayan Fransa Respublikası dinc azərbaycanlılara qarşı törətdiyən cinayətlər qarşısında səsiz qalmağa üstünlük vermişdir; Müstəmləkə hakimiyyəti dövründə Fransa silahlı qüvvələri etnik və dini mənsubiyyətinə görə yüz minlərcə dinc sakinini kütləvi surətdə qətlə yetirmişlər. Tərəfdarlıq soyqırım cinayətləri Fransanın siyasi tarixində silinməsi mümkün olmayan qara bir ləkədir; 2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan, Rusiya prezidentlərinin və